

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД

Проект BG16M1OP002-1.017-0001-C01: ПУРБ 2022-2027,
финансиран по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г."

ОБЩЕСТВЕНО ОБСЪЖДАНЕ НА МЕЖДИНЕН ПРЕГЛЕД НА ЗНАЧИМИТЕ ПРОБЛЕМИ ПРИ УПРАВЛЕНИЕТО НА ВОДИТЕ В ДУНАВСКИ РАЙОН ЗА БАСЕЙНОВО УПРАВЛЕНИЕ

Среща с представители на заинтересованите страни от области Видин, Враца и
Монтана (за поречията на реките Огоста, западно от Огоста и река Дунав)

14 март 2022 г., гр. Враца

Съдържание

- Основни принципи при управлението на водите
- Роля на Междинния преглед на значимите проблеми при управлението на водите
- Характеристики на Дунавски район за басейново управление
- Значими проблеми при управлението на водите
- Следващи стъпки

Основни принципи при управлението на водите

- **Рамкова директива за водите (РДВ) 2000/60/ЕС** - основен законодателен инструмент на ЕС в областта на политиката за управление на водите, транспонирана в **Закона за водите**
- Управление на водите на басейнов принцип, въз основа на **водни тела**, които са основна единица за управление
- **Плановите за управление на речните басейни** (ПУРБ) - основен инструмент за прилагане на РДВ и постигане на екологичните цели
- **Активно участие** на всички заинтересовани страни при прилагането на РДВ

Основна цел на РДВ:

➡ постигане добро състояние на
повърхностните и подземните води

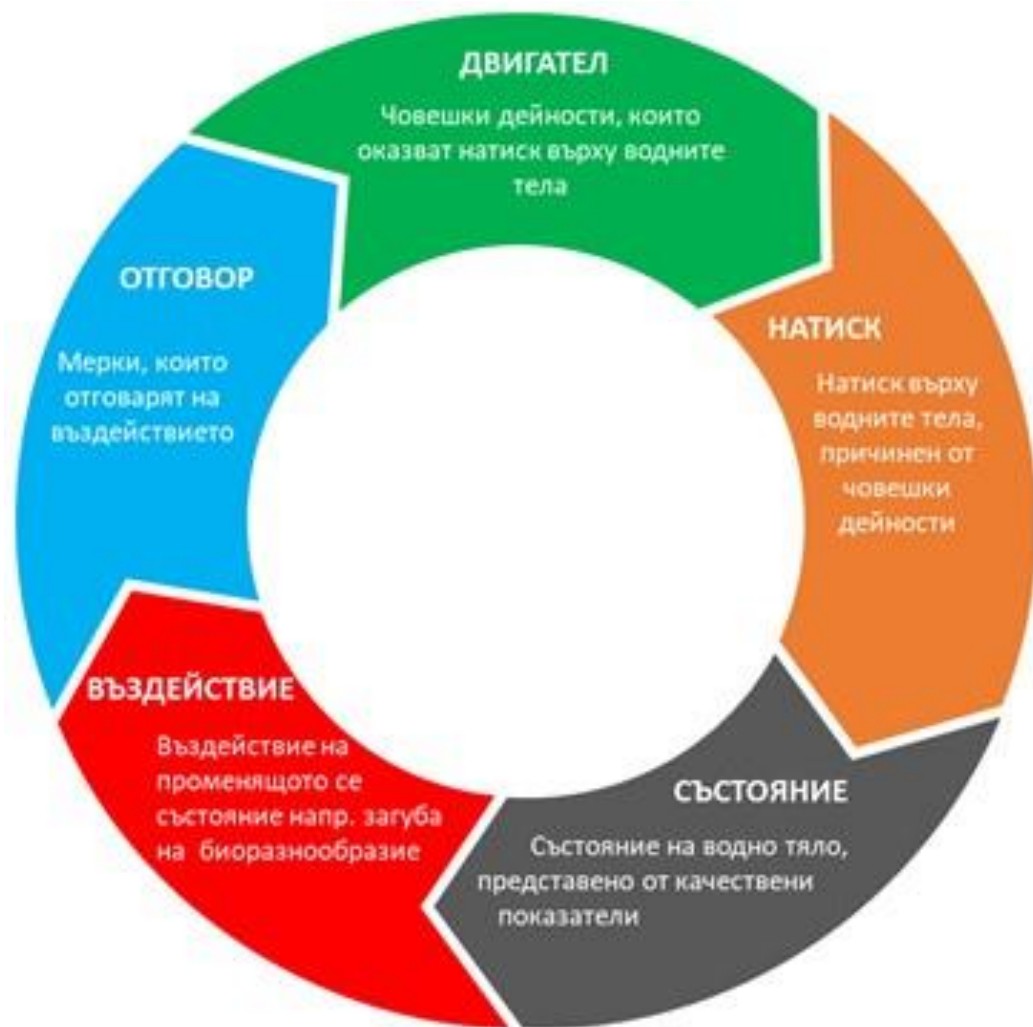

Цел на Междинния преглед на значимите проблеми при управлението на водите

- **Информиране** на заинтересованите страни и широката общественост за основните проблеми при управлението на водите на най-ранен етап
 - **Предоставяне на възможност за коментари и предложения** относно същността и възможностите за преодоляване на идентифицираните проблеми при отчитане на различните интереси и потребностите на заинтересованите страни
- ↓
- Обективно и обосновано **актуализиране на екологичните цели и Програмите от мерки** в ПУРБ

Моделът „Движещи сили“ - „Натиск“ - „Състояние“ - „Въздействие“ - „Отговор“

Движещи сили: Източници на натиск върху повърхностните и подземните води от човешка дейност и природни явления (урбанизация, селско стопанство, промишленост, климатични изменения, енергетика)

Натиск: Пътищата и начините, по които човешката дейност оказва влияние върху повърхностните и подземните води

Състояние: Състоянието на водното тяло в резултат на действащите движещи сили и техните проявления

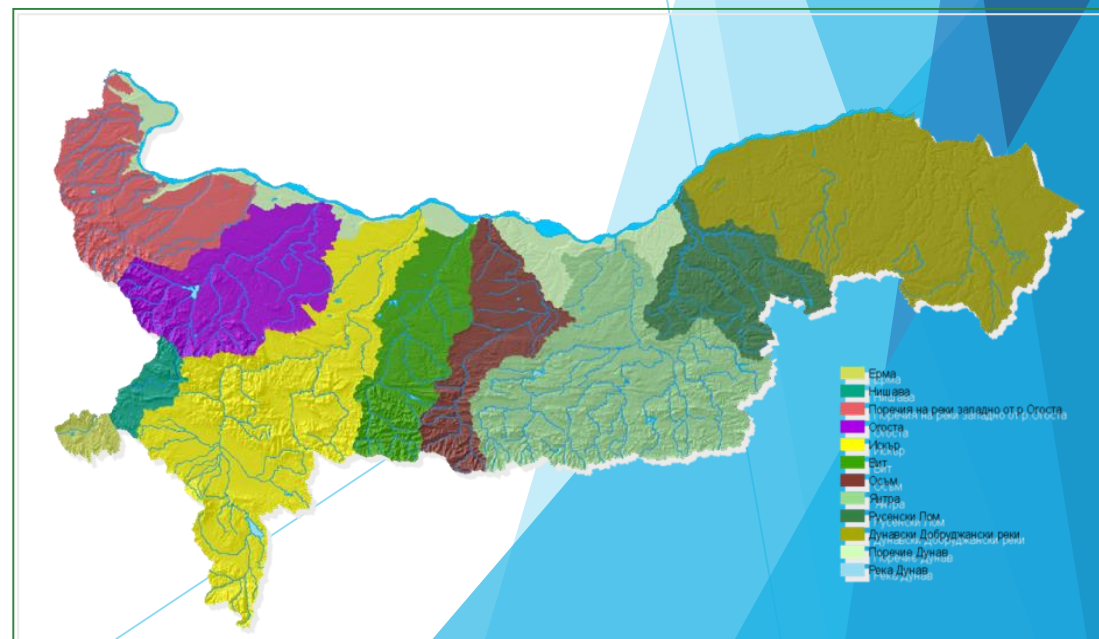
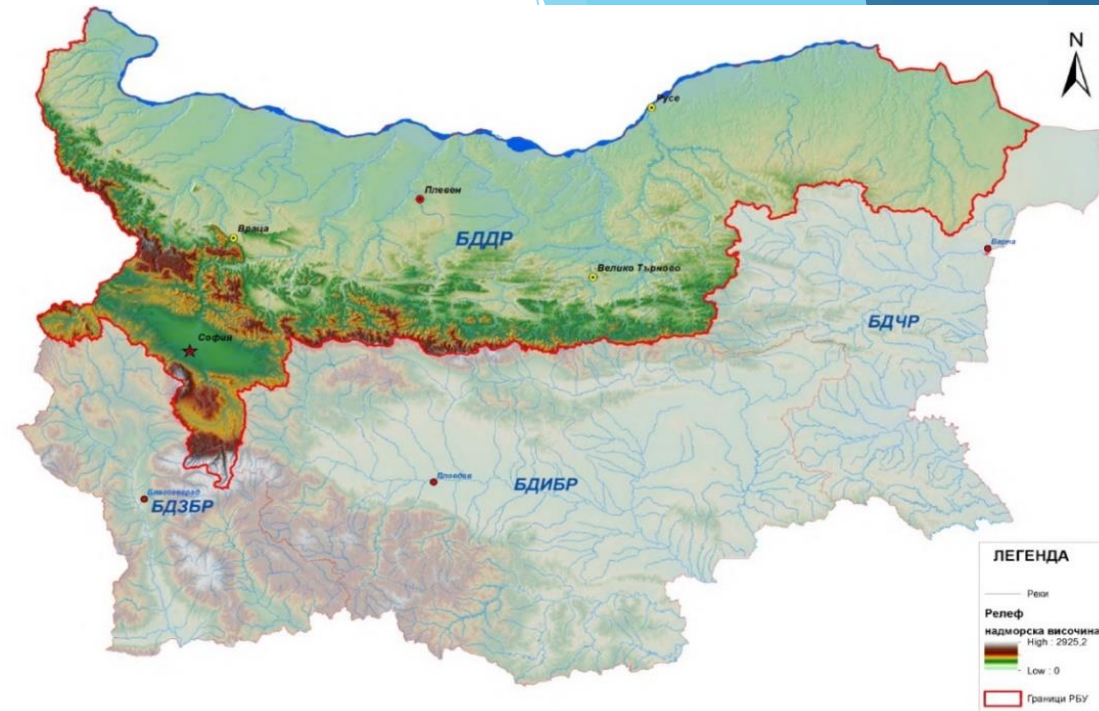
Въздействие: Изменението на количествените и/или качествените характеристики на водното тяло в резултат от натиска

Отговор: Мерки/програми от мерки за подобряване или запазване състоянието на водното тяло

Характеристики на Дунавски район за басейново управление

Дунавски район за басейново управление обхваща:

- Българската територия от международния басейн на р.Дунав, което включва водосборните басейни на реките: *Ерма; Нишава, реките на запад от р.Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски Добруджански реки и водите на река Дунав*
- Територия от 47 235 км² = 42,5% от територията на страната и 5.9% от територията на международния речен басейн на река Дунав
- 126 общини (*някои от тях - частично*) в 18 области
- 46,5% от населението на България

Характеристики на Дунавски район за басейново управление (2)

Повърхностни води

➤ 256 бр. повърхностни водни тела

- Река - 7 типа, 224 бр. ВТ
- Езеро - 8 типа, 32 бр. ВТ

Екологично състояние/потенциал	ПУРБ	2019-2020*
отлично	17	27
добро	109	83
умерено	57	77
лошо	22	17
много лошо	10	8
н.д./неизвестно	41	44

Химично състояние	ПУРБ	2019-2020*
добро	165	234
непостигащо добро	6	8
неизвестно	85	14

Подземни води

- 50 бр. подземни водни тела (ПВТ)
- Всички ПВТ са определени в добро количествено състояние в ПУРБ 2016 - 2021

Химично състояние	ПУРБ	2019*
добро	28	35
лошо	22	15

* междинна оценка, изготвена на база на провеждания мониторинг

Идентифицирани значими проблеми в управлението на водите

- Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор):
 - от отпадъчни води от населени места и производствени обекти;
 - от селскостопански практики - земеделие и животновъдство;
 - комбинирано въздействие на замърсяването от биогенни вещества
- Химично замърсяване на повърхностните води (приоритетни вещества и специфични замърсители)
- Натиск от водовземане и физически модификации
- Натиск върху количеството и качеството на подземните води
- Изменение на климата (наводнения и засушаване)
- Недостиг на вода
- Корабоплаване и транспорт по река Дунав
- Други проблеми

Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор) от отпадъчни води от населени места и производствени обекти

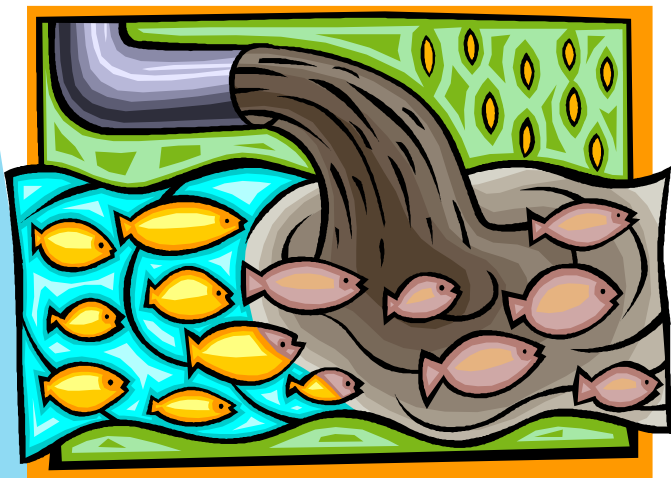
Движещи сили: урбанизация, промишленост

Източници на натиск:

- заустяване на частично пречистени или непречистени отпадъчни води от градовете, селата, селищни образувания, вилни зони, курортни комплекси, ваканционни селища и промишлени предприятия;
- незакрити стари общински сметища, които не са рекултивирани и не отговарят на екологичните изисквания;
- изкуствено създадени рибарници и отглеждане на аквакултури в садкови стопанства

Защо това е значим проблем?

- засилени процеси на еутрофикация вследствие на повишените концентрации на биогенни вещества в повърхностните води; ➡ загуба на биологично разнообразие
 - негативно въздействие върху екологичното състояние

Как се управляват тези проблеми?

- регулиране на дейностите чрез разрешителен режим, в т.ч. преразглеждане на условията в издадените разрешителни (на производствени обекти, които влияят за непостигане на целите за добро състояние, при необходимост планиране на по-строги емисионни ограничения и засилване на контрола)
- чрез Програма от мерки в ПУРБ - подобряване на инфраструктурата за събиране и пречистване на отпадъчни води, прилагане на нови технологии, позволяващи по-ефективно пречистване, използване на естествени процеси (напр. влажни зони).

Замърсяване с органични вещества и биогенни елементи (азот и фосфор) от земеделието и животновъдството

Движещи сили: селско стопанство

Източник на натиск:

- прекомерно или неправилно използване на изкуствени торове в почвите за повишаване на добивите;
- неправилно съхраняване на торовите маси от животновъдните ферми и последващото им нанасяне върху почвата;
- отпадъчни води от животновъдните комплекси;

Защо това е значим проблем?

- повишените концентрации на биогенни в повърхностните води предизвикват еутрофикация
 - **негативно въздействие върху екологичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- спазване на условията за добри земеделски и фермерски практики;
- изпълнение на мониторингова програма по директивата за нитрати в повърхностните и подземни води в ДРБУ;

- провеждане на обучителни, информационни и координиращи кампании със земеделските производители;
- осигуряване на стимули за дейности и инвестиции, водещи до намаляване на дифузното замърсяване с органични вещества и биогенни елементи;
- мерки, свързани с ценовата политика, с цел въвеждане на възстановяването на разходите за водни услуги от селското стопанство, включително и за дифузно замърсяване.

Химично замърсяване на повърхностните води (приоритетни вещества и специфични замърсители)

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство

Източник на натиск:

- заустване на частично пречистени или непречистени промишлени и битови отпадъчни води;
- стари промишлени обекти и сметища;
- неправилната употреба и/или съхраняване на пестициди и препарати за растителна защита;
- емисии на вредни вещества в атмосферата и последващото им отлагане върху водните повърхности

Защо това е значим проблем?

- повишени концентрации на специфични замърсители и приоритетни вещества в повърхностните води, седименти и биота ➡ загуба на хабитати и потенциална заплаха за водните екосистеми и човешкото здраве.

➤ **негативно въздействие върху екологичното и химичното състояние**

Как се управляват тези проблеми?

- регулиране на дейностите чрез разрешителен режим съгласно ЗВ (напр. по-строги емисионни ограничения);
- засилване на контрола върху качеството на производствените отпадъчни води преди включването им в канализационните системи;
- рекултивация на депа за отпадъци;
- изпълнение на програми за възстановяване на стари промишлени терени
- планиране на специфични мерки за пречистване на изтичащи руднични води от ликвидирани минни изработки;
- ограничаване на дифузното замърсяване на води от селскостопански и горскостопански дейности;
- засилване на контрола върху използването на препарати за растителна защита в близост до водни обекти.

Натиск от водовземане и физически модификации

Движещи сили: изменения на климата, повлияни от урбанизация, енергетика, селско стопанство, корабоплаване, защита от наводнения

Източник на натиск:

- водовземане за битови нужди, промишлено водоснабдяване и напояване;
- изграждане на прагове, бентове и язовири, съоръжения за защита от наводнения, корекции и изправяния на реки;
- драгиране на водни пътища за корабоплаване;
- модификации на речното легло поради изземване на наносни отложения

Защо това е значим проблем?

- промени в хидроложкия режим, морфологични изменения, нарушаване на непрекъснатостта на реките
 - ➔ заплаха за водните организми, намалена възможност за придвижване на водните организми, миграционни бариери, загуба на биоразнообразие
 - негативно въздействие върху екологичното състояние

Как се управляват тези проблеми?

- преразглеждане на издадените разрешителни и отнемането им;
- въвеждането на регулаторна рамка за екологичния отток на реките;
- търсене на механизми за взаимодействие между ползватели и институции за подобряване на водната ефективност;
- оптимизиране използването на вода във всички икономически сектори;
- намаляване загубите на вода във водопреносната мрежа;
- изграждане или реконструкция на рибни проходи;
- прилагане на екологосъобразни („зелени“) мерки при защитата от наводнения (напр. възстановяване на заливни равнини)

Изменение на климата (наводнения, засушаване)

Движещи сили: климатични изменения вследствие на промишленост, селско стопанство, урбанизация

Източник на натиск:

- повишени температури на въздуха и водата; - интензивни валежи водещи до екстремен воден отток и водни нива; - екстремни събития - наводнения и суши

Защо това е значим проблем?

- намален отток в реките, сезонни промени в оттока и промени в периодите на снеготопене;
 - ниски нива на водите в реките и езерата;
 - повишени концентрации на замърсители;
 - наводняване на градски, земеделски площи, индустриални зони и важна инфраструктура
- отрицателен воден баланс във водосборните басейни;
- загуба на местообитания и заплаха за водните организми;
- повишено въздействие от замърсяването поради повишени температури на водите

Как се управляват тези проблеми?

- **Наводнения:** координация между данните, информацията, резултатите от оценките и мерките в ПУРН и ПУРБ; увеличаване делът на мерките за естествено задържане на водите (възстановяване на заливни равнини, влажните зони, възстановяване на естественото състояние на речните русла и т.н.)
- **Засушаване:** намаляване загубите на вода; повишаване на водната ефективност (вкл. осигуряване на алтернативни водоизточници); подобряване управлението на водите чрез подобряване на контрола за използваните води, информацията за наличните водни ресурси и събирането им в единна информационна система; събиране и разпространяване на информация за добри практики и технологии за спестяване на вода във всички икономически сектори и повторното ѝ използване; подобряване на управлението на комплексните и значими язовири; управление на земеползването и насърчаване отглеждането на култури в райони, уязвими към засушаване.

Недостиг на вода

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство

Източник на натиск:

- Климатични изменения - засушаване
- Прекомерно, небалансирано ползване на водните ресурси

Защо това е значим проблем?

- Дългосрочен системен дисбаланс между разполагаемите ресурси и търсенето на вода
➔ допълнително влошаване на състоянието на водите, въздействие върху ползването на вода

Как се управлява този проблем?

- подобряване на надеждността и ефективността на водоснабдителните системи и намаляване на загубите на вода;
- подобряване на мониторинга на ВиК мрежите;
- спестяване на вода от промишлеността и селското стопанство в региони, в които има заплаха от недостиг на вода;
- повторно използване на пречистени отпадъчни води или дъждовни води;
- подобряване на контрола, въвеждане на цифровизация и автоматизация на процесите на прогнозиране, контрол и управление на водите;
- подобряване на координацията между институциите и заинтересованите страни;

Натиск върху количеството на подземните води

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство, изменение на климата

Източник на натиск:

- водовземане от подземни води за питейно-битови нужди, промишлено водоснабдяване и напояване;
- намалено подхранване на водоносните хоризонти, причинено от засушаване;
- отводняване на открити мини

Защо това е значим проблем?

- влошаване на количественото състояние на подземните води и свързаните с тях екосистеми
 - ➔ намаляване на наличните ресурси на подземните води, недостиг на вода за икономически цели, намаляване на нивото на подземните води ➔ отрицателно въздействие върху сухоземните екосистеми, подхранвани от подземни води

➤ **негативно въздействие върху количественото състояние на подземните води**

Как се управляват тези проблеми?

- ограничаване на водовземането от подземни води чрез подобряване ефективността на използването на водите;
- регулиране с разрешителния режим и засилване на контрола;
- цифровизация и автоматизация на управлението на водите;
- опазване на подземните води в дълбоко разположени водоносни хоризонти, като основен източник на вода за питейни цели

Натиск върху качеството на подземните води

Движещи сили: урбанизация, промишленост, селско стопанство

Източник на натиск:

- промишлени площадки, вкл. от дейности в миналото, рудодобивни дейности и уранодобив;
- складове за пестициди и депа за отпадъци;
- използвани изкуствени и органични торове в селското стопанство и складирането на торови маси в животновъдството;
- използвани препарати за растителна защита в земеделието и горското стопанство;
- емисии на вредни вещества в атмосферата и последващото им отлагане върху почвата и просмукване в подземните води.

Защо това е значим проблем?

- повишени концентрации на замърсители в подземните води
 - ➡ влошаване на състоянието на подземните води, ограничения по отношение на възможностите за използване подземните водни ресурси за консумация от човека, за напояване и за икономическа дейност, отрицателно въздействие върху зависимите от подземни води сухоземни екосистеми, заплахата за водните организми и загуба на биоразнообразие.

➤ **негативно въздействие върху химичното състояние на подземните води**

Как се управляват тези проблеми?

- приоритизиране на всички мерки, описани в отговор на замърсяването с биогенни и органични вещества и на химичното замърсяване от селското стопанство в контекста на опазване на подземните води;
- насърчаване на използването на добрите практики в селското стопанство;
- разширяване на зоните за защита на подземните води, както и допълнително моделиране, което да повиши нивото на разбиране на проблемите с подземните води.

Други проблеми при управлението на водите

- **Корабоплаване по река Дунав** - хидроморфологичен натиск свързан с осигуряването на необходимите условия за корабоплаване и поддържането на функцията на реката като транспортен коридор (най-често чрез драгиране); натрупване на отложения във водните пътища вследствие естествения транспорт на седименти; източник на замърсяване на водата, чрез случайни изпускания на замърсители от корабите и пристанищата.
- **Транспорт** - натиск върху водните тела главно чрез емисии на азотен оксид, мед и в по-малка степен - на цинк и олово.
- **Инвазивни видове**
- **Опазване на есетровите риби**
- **Въпроси, свързани с Международния басейн на река Дунав**

Общи предизвикателства при управлението на водите

- Недостатъчен напредък по изпълнение на мерките, включени в първи и втори ПУРБ
- Прецизиране на мерките в ПУРБ, оптимизиране на механизмите на взаимодействие и контрол по изпълнението на мерките в ПУРБ
- Необходимост от подобряване на научната методическа обезпеченост при управлението на водите
- Необходимост от повишаване на административния капацитет на компетентните органи
- Необходимост от подобряване на координацията по изпълнение на задълженията на националните и регионалните структури в областта на управление на водите.
- Необходимост от осигуряване на навременно финансиране на мерките от различни източници (национални, европейски, регионални).

Други?

Партньорство между институциите и заинтересовани страни
→ по-добре планиран ПУРБ и ефективно изпълнение на мерките

Проект BG16M1OP002-1.017-0001-C01 „ПУРБ 2022-2027“

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ДУНАВСКИ РАЙОН“

Междинен преглед на значимите проблеми
при управлението на водите в
Дунавски район за басейново управление

ОКТОМВРИ 2021

Документът е създаден с финансовата поддръжка на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Казелевния фонд на проект BG16M1OP002-1.017-0001-C01 „ПУРБ 2022-2027“

Период на консултации: от 15 октомври 2021 г. до 18 април 2022 г.

Становища и предложения може да се изпращат на следните адреси:

БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ „ДУНАВСКИ РАЙОН“

- ✓ по пощата или в едно гише: 5800 гр.Плевен, ул. "Чаталджа" № 60
- ✓ по електронна поща: dunavbd@bDDR.org

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

- ✓ по пощата или в едно гише: 1000 гр. София, бул. "Княгиня Мария Луиза" № 22
- ✓ по електронна поща :
edno_gishe@moew.government.bg;
RBMPconsultation@moew.government.bg

<http://www.bd-dunav.org/content/upravlenie-na-vodite/plan-za-upravlenie-na-rechniia-baseyn/purb-2022-2027-v-dunavski-rayon/znachimi-problemi-pri-upravlenie-na-vodite-2022-2027/>

Какви са последващите дейности, свързани със значимите проблеми?

- ? Смятате ли, че оценката на най-значимите проблеми в управлението на водите за ДРБУ е достатъчно изчерпателна? Има ли други важни проблеми, които би следвало да се вземат предвид в работата по ПУРБ 2022-2027?
- ? Според Вас кой от изброените проблеми, идентифицирани в Междинния преглед на установените значими проблеми при управлението на водите в Дунавски район за басейново управление, е най-значим?
- ? Смятате ли, че предложените мерки са достатъчни за справяне със значимите проблеми при управлението на водите? Ако не, какви допълнителни мерки считате, че са необходими?
- ? Имате ли други предложения за начина, по който да подходим по отношение на значимите проблеми?

Благодаря за вниманието!

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
КОХЕЗИОНЕН ФОНД

THE WORLD BANK

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА